

Forfatter: Heiberg, Johan Ludvig

Titel: Udrag fra Dramatik i udvalg

Citation: Heiberg, Johan Ludvig: "Dramatik i udvalg", i Heiberg, Johan Ludvig: *Dramatik i udvalg*, udg. af Jens Kr. Andersen , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 2000, s. 613. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-heibergjl04val-shoot-idm140721241465040/facsimile.pdf> (tilgået 23. maj 2024)

Anvendt udgave: Dramatik i udvalg

- ingen Bøddele»), svaret Jeppe: »Hvad du icke est, det kandst du blive, du seer ud til allehaande.» (L. Holberg, *Seks komedier*, udg. af Jens Kr. Andersen, Danske Klassikere, DSL, 1994, s. 109). – *allehaande*: alt muligt, lidt af hvert.
- 292 *Bjometrækker*: person, der drager omkring og foreviser en dresseret bjørn. – *lagt mig til: fået*.
- 293 *fiint*: diskret. – *komme ud af det*: klare mig. – *Fanden*: ikke spor, ikke det mindste; i denne betydning typisk Holberg-(komedie-)sprog. – *Menneskeslægts Odelæggelse*: menneskehedens undergang; redaktøren af *Conversationsblad* Profit, Heibergs sandsynlige model til Trop, havde forfattet en tragedie, *Rurik og Helge* (1816).
- 294 *indleveret*: nemlig til teatret. – *stiv*: i stift bind.
- 295 *Maroquin*: fint gedeskind fra Afrika, anvendt til bogbind.
- 296 *Eenakstykker fordærve Smagen*: det var blevet anført som kritik af de af Heiberg lancerede vaudeviller (se efterskriften s. 527 og 543), at de var for korte, og at én akt var utilstrækkeligt til sand kunst. – *skjærer den tværs igjennem i to lige store Parter*: siden Aristoteles' (384-322 f.v.t.) *Poetik* spiller netop dramaets meningsfulde inddeling en betydningsfuld rolle i dramaturgien; Trops forslag til en helt mekanisk (ind-)deling demonstrerer derfor hans håbløse litterære uforstand. – *Anseelse*: anseligt udseende.
- 297 *bandsat*: forbandet. – *Smushane(r)*: (mands-)person, der på en fordækt og listig måde »snuser omkring» i spionerende hensigt, oftest på pigejagt.
- 298 *feiede*: afviste. – *Springfyr*: flygtig ung person.
- 299 *Paa Latin (...) slet ingen Ting*: om navnet S., se n.t.s. 281; Trops kritik er – med alt sit pedanteri – korrekt.
- 300 *Finte(r)*: spydighed, drilleri. – *Criticus, Æstheticus, Literatus*: (lat.) kritiker, æstetiker (se n.t.s. 276), litterat. – *forlægge*: udgive (som forlægger). – *Fattigvæsenet*: den tids socialvæsen. – *Gabestok*: strafferedskab, hvori den kriminelle udstilledes til spot og spe.
- 301 *litterariske*: litterære, som har at gøre med »litteratur», dette ord forstået bredt om alt, hvad der offentliggøres i trykt form (som det fremgår af det flg.).
- 302 *Literatus*: (lat.) litterat, skribent (se foreg. n.)
- 303 *Digte i Adressavisen; Adressavisen*, der udkom 1759-1908, indeholdt mest bekendtgørelser og annoncer, men desuden ofte digte over afdøde (ligvers) eller i anledning af bryllupper (bryllupsarmina, med hyldest eller frivol spas), ved sådan lejlighedsdigtning kunne mere el. mindre proletariserede poeter tjene en tiltrængt skilling. – *Afhandling*